

3. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник / В. В. Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – 703 с.
4. Народ скаже, як зав'яже. Українські народні прислів'я, приказки, загадки / [упоряд. Н. С. Шумада]. – К.: Веселка, 1973. — 229 с.
5. Прислів'я, приказки, загадки / [уклад. Є. Г. Орлова]. – Х.: Вид. група «Основа», 2010. – 191 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
7. Українські приказки, прислів'я і таке інше / укл. М. Номис, упоряд., приміт. та вступна ст. М. М. Пазяка. – К.: Либідь, 1993. – 768 с.
8. Manser M. H. The Facts On File dictionary of proverbs. 2nd Revised edition.– Checkmark Books, 2007. – 499 p.
9. Margulis A. Holodnaya A. Russian-English Dictionary of Proverbs and Sayings. McFarland & Company, Inc., Publishers Jefferson, North Carolina, and London, 2000. – 487 p.
10. Oxford Learner's Dictionaries: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: [http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/word\\_1?q=word](http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/word_1?q=word)

*Амборська У.*

*Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.*

### **НОВІ ТИПИ УРОКІВ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ**

У сучасному швидкоплинному та швидкозмінному світі потрібно приділяти велику увагу кожній особистості вже із раннього дитинства. Тому, школа у процесі становлення індивідуальності, розвитку культури та інтелекту дитини займає чи не найважливіше місце. А у школі урок, як відомо, є основною ланкою організації навчання.

Різні педагоги у різні часи намагались створити ідеальну класифікацію типів уроків і брали за основу різні його ознаки. Проте зараз у педагогічній науці найбільш поширеною є класифікація В. Онищука, в основу якої покладено дидактичну мету та місце уроку в загальній їх системі.

Оскільки змінилося суспільство і перед людиною ставляться все вищі вимоги, то у школі стає недоцільно використовувати «готові» одноманітні, стандартні уроки. А на зміну їм мають приходити нові типи організації навчального процесу. Тому зараз у педагогічну науку ввійшло нове поняття «нетрадиційного», «нестандартного» уроку.

**Мета статті** – проаналізувати нові типи уроків сучасної школи і охарактеризувати їхню роль в інноваційній діяльності вчителя.

«Нетрадиційний урок – це імпровізоване навчальне заняття, яке має нетрадиційну (невстановлену) структуру, це неординарний підхід до викладення навчальної дисципліни» [1, с. 1]. Звісно, такий тип уроку не можна використовувати протягом усього навчального процесу.

О. Чернишов [4] виділяє такі групи нестандартних уроків:

1. Уроки у формі змагань та ігор. До них відносяться турніри, конкурси, дуелі, КВК, вікторини, різні типи ігор.

2. Уроки, засновані на формах, жанрах і методах роботи, відомих у суспільній практиці. Сюди входять дослідження, інтерв'ю, репортаж, відгук, рецензія, винахідництво, «мозкова атака».

3. Уроки, засновані на нетрадиційній організації навчального матеріалу. Це може бути урок мудрості, одкровення і т.п.

4. Уроки, що нагадують публічні форми спілкування. Сюди належать прес-конференції, аукціони, мітинги, дискусії, діалоги, телемости та ін..

5. Уроки-фантазії. До них можна зараховувати уроки-казки, уроки майбутнього, уроки-сюрпризи та ін..

6. Уроки, засновані на імітації діяльності установ та організацій. Сюди відносимо суд, цирк, трибунал, слідство, учена рада, бюро, редакційна рада.

Н. Капранова [2] виділяє два найважливіші аспекти нетрадиційного уроку:

1) мотиваційно-цілепокладальний, який полягає у тому, що результатом уроку має бути не заданий обсяг вивченого матеріалу, а ті знання, уміння і навички, які учні засвоїли і набули під час цього уроку і зможуть їх самостійно застосовувати та реалізовувати у житті;

2) діяльнісний, котрий передбачає, що школярі на занятті повинні самі розв'язувати всі проблеми, які постають перед ними у процесі навчання.

Тому і не дивно, що форма навчання із такою розрядкою більше подобається дітям, ніж урок із суворо встановленим режимом роботи.

Нетрадиційний урок має свої плюси та мінуси. Серед *позитивних аспектів* – оригінальність, актуальність, великі можливості для пошукової та індивідуальної діяльності учнів, реалізація міжпредметних зв'язків, застосування сучасних технологій, активне спілкування школярів одне з одним та з учителем, усунення перезавантаженості учнів.

*До негативних аспектів* можна віднести те, що нестандартні уроки проводяться рідко, дітьми під час такого заняття засвоюється невелика кількість матеріалу.

Сучасний, творчий, майстерний та інтелектуальний педагог зможе зробити цікавим та неповторним кожне заняття. Адже, необов'язково, щоб весь урок містив у собі нетрадиційні елементи. Досить виділити лише декілька хвилин класичного уроку для інтелектуальної гри, невеличкої дискусії, цікавинки, інтриги, нестандартного завдання чи пояснення матеріалу новим оригінальним методом і такий урок буде виглядати сучасно та захоплююче. Це дасть можливість школярам засвоювати нові знання, формувати уміння і навички, розширити взаємодію із вчителем, сприятиме організації взаємодопомоги між однокласниками, самовихованню і самонавчанню дітей, що є важливим етапом у формуванні предметних і життєвих компетентностей людини.

Таким чином, нетрадиційні уроки, хоч і не можуть повністю замінити «класичних», повинні зайняти місце у діяльності кожного сучасного педагога. Учитель отримає можливість ефективно організувати розумову діяльність учнів, враховувати їх вікові особливості та індивідуальні можливості, навчати школярів володіти собою, своїм емоційним станом. Відповідно, удосконалився навчально-виховний процес загалом, підвищиться успішність та зацікавленість класу, зросте інтелектуальний потенціал кожної дитини.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Давидюк О. Нетрадиційний урок як засіб розвитку пізнавальної активності учнів/ О. Давидюк // Шкільний світ. – 2013. – №11. – С. 1-4.
2. Капранова М. Н. Як підготувати сучасний урок/ М. Н. Капранова// Педагогічна майстерня. – 2013.– №12. – С. 16-20.
3. Рибіна М. В. Яким я уявляю сучасний урок/ М. В. Рибіна// Завучу. Усе для роботи. – 2011.– №7-8. – С. 30-37.
4. Чернишов О. Сучасний урок: синтез традицій та інновацій/ О. Чернишов// Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2011. – №12.– С.24-28.
5. Шило Л. В. Нестандартний урок – ефективна форма організації занять/ Л. В. Шило// Педагогічна майстерня. – 2014. – №9. – С. 21-25.

*Свіжінська Ю.*

*Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.*

#### ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ

Як зазначав Юрій Рева, «навчальний педагогічний процес у свідомості учителя повинен виступати як процес управління пізнавальною діяльністю учнів, а в свідомості учнів – як співтворчість з учителем і своїми товаришами в здобутті знань, умінь та навичок» [2, с.29]. Ця думка підкріплена роками взаємодії педагогів та учнів, але не завжди процес був успішним на всі 100%. Формування в учнів відповідального ставлення до навчання є складним механізмом, що частенько функціонує із різними «неполадками», які вчитель повинен вчасно усівати, щоб «навчальна машина» знову ідеально працювала.

**Мета статті** – проаналізувати сучасні підходи стосовно формування в учнів загальноосвітніх шкіл України відповідального ставлення до навчання.

З погляду Т. Денисенко, «вчасне та адекватне заохочення активізує особистість, зміцнює її віру у власні сили, надає нових імпульсів для діяльності» [1, с. 10]. І справді – будь-яке зацікавлення викликає в учня стимул до праці, але у тому навчальному напрямку, в якому йому зручно діяти. Потрібно також створити ситуацію успіху, «у результаті якої дії людиною, призводять до почуття задоволення за свої досягнення, гордості за свою правду, самоповаги» [1, с. 10].